

Prešovská univerzita získa národnú kultúrnu pamiatku: Schátraná židovská škola má opäť slúžiť vzdelávaniu

16.6.2026 - Ingrid Timková | Prešovská univerzita v Prešove

Prešovská univerzita (PU) v Prešove stojí pred historickým mílnikom. Univerzita pripravuje odkúpenie budovy bývalej neologickej židovskej školy na Konštantínovej ulici v Prešove, ktorá je súčasťou národnej kultúrnej pamiatky Synagóga a škola. Patrí k významným pamiatkam židovského kultúrneho dedičstva v centre mesta. Škola v čase svojho vzniku, na konci 50-tych rokov 19. storočia, bola najmodernejšou základnou školou v Uhorsku.

Ak sa zámer podarí úspešne dokončiť, PU sa s veľkou pravdepodobnosťou stane jedinou univerzitou na Slovensku, ktorá vlastní národnú kultúrnu pamiatku získanú kúpou s cieľom jej obnovy a návratu k pôvodnému poslaniu – vzdelávaniu.

Budova neologickej židovskej školy je dnes v nevyhovujúcom technickom stave a dlhodobo chátra. Vedenie univerzity však vidí v objekte nielen historickú a kultúrnu hodnotu, ale aj jedinečnú príležitosť zachrániť významnú časť prešovského kultúrneho dedičstva a vdýchnuť jej nový život.

„Prešovská univerzita si uvedomuje svoju spoločenskú zodpovednosť nielen vo vzťahu k vzdelávaniu a vede, ale aj k ochrane kultúrneho a historického dedičstva. Získanie budovy bývalej neologickej židovskej školy vnímame ako výnimočnú príležitosť zachrániť významnú národnú kultúrnu pamiatku a zároveň jej prinavrátiť pôvodný účel, ktorému slúžila už v minulosti, teda vzdelávaniu,“ uviedol rektor Prešovskej univerzity v Prešove Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.

Univerzita plánuje po nadobudnutí vlastníctva pripraviť projekt postupnej obnovy objektu, pričom prioritou bude zachovanie jeho historickej hodnoty a architektonickej autenticity. Cieľom je vytvoriť moderné vzdelávacie a priestory, ktoré budú slúžiť študentom, zamestnancom a akademickej obci.

„Symbolika tohto projektu je mimoriadne silná. Budova, ktorá bola kedysi miestom vzdelávania mladých ľudí, by sa po rokoch mohla opäť stať priestorom poznania, vzdelávania, dialógu a stretávania sa rôznych generácií. Veríme, že sa nám podarí zachovať jej historický odkaz a zároveň ju zmysluplne začleniť do života univerzity a mesta Prešov,“ doplnil rektor.

Prešov patril v minulosti k významným centráм židovskej komunity na Slovensku. Súčasťou jej kultúrneho a náboženského života boli synagógy, školy a ďalšie komunitné objekty. Neologická synagóga a škola na Konštantínovej ulici predstavujú významné svedectvo tejto histórie a sú neoddeliteľnou súčasťou kultúrnej identity mesta.

PU považuje pripravovanú kúpu za investíciu do budúcnosti, ktorá presahuje rámec akademického prostredia. Obnova objektu by mohla prispieť nielen k rozvoju univerzity, ale aj k ochrane kultúrneho dedičstva a zveľadeniu historického centra mesta Prešov.

PhDr. Ingrid Timková
hovorkyňa Prešovskej univerzity v Prešove

<https://www.unipo.sk/presovska-univerzita-ziska-narodnu-kulturnu-pamiatku-schatrana-zidovska-skola-ma-opat-sluzit>